

Statenvoorstel 72/09 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 11 december 2009

Statencommissie : Niet van toepassing

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 25 september 2009

's-Hertogenbosch

Datum

23 november 2009

DIS-nummer

1607919

Griffie

Bijlage(n)

1

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten d.d. 25 september 2009 dienen te worden vastgesteld.

1. Inleiding

Artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007 bepaalt dat de notulen van de vergadering van Provinciale Staten worden vastgesteld door Provinciale Staten.

Overeenkomstig het bepaalde in voornoemd artikel liggen de ontwerpnotulen van de vergadering van Provinciale Staten van 25 september 2009 ter inzage in de fractiekamers en in de bibliotheek.

2. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgevoegd ontwerp-besluit.

De griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Mevrouw drs. E.M.W.J. Wöltgens

Auteur: P.P.M. Stolwijk-van de Kolk toestel (073) 681 22 78

N.B. de notulen liggen vanaf 2 december 2009 ter inzage in de fractiekamers en in de bibliotheek en worden als losse bijlage op SIS gepresenteerd.

Ontwerp-besluit 72/09 B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 11 december 2009

Statencommissie : Niet van toepassing

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 25 september 2009

's-Hertogenbosch

Datum

23 november 2009

DIS-nummer

1607919

Griffie

Bijlage(n)

1

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van de griffier d.d. 23 november 2009;
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 25 september 2009 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 11 december 2009
Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier

**Notulen van de bijzondere vergadering van Provinciale Staten
van Noord-Brabant op vrijdag 25 september 2009**

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	3	
Agenda	5	
Presentielijst	7	
Opening van de vergadering	7	
Spreker:		
Voorzitter	7,11,13,15,18,20	
Mw. Geeraedts	13,15	
Heijmans	11	
Mw. Maij-Weggen	18	
Dr. Pöttering	9	
Rüpp	15	
Sluiting van de vergadering	20	
Sprekers		
Voorzitter	20	
Besluit nr. 72/09	21	72/09

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

Mw. J.R.H. Maij-Weggen, Commissaris van de Koningin

Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Andreas-de Jong, mw. H.F.C.	SP	Bergen op Zoom
Arkes, J.G.	PvdA	Rosmalen
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Boel, P.D.A.	PvdA	Eindhoven
Boxtel, mw. M.W.A. van	SP	Sint Oedenrode
Breda, mw. R.E.M. van	PvdA	Tilburg
Burgt, C.H.M. van der	VVD	Helmond
Coonen, drs. G.P.J.H.M.	CDA	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dörr, J.E.J.	CDA	Waalwijk
Erciyas, M.	SP	Oss
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Göring, R.A.H.M.	CDA	Lieshout
Gounou, mw. E.	PvdA	Oss
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoogeveen, drs. J.H.	VVD	Eersel
Hosseini-Ghreani, mw. Z.	SP	Boxmeer
Kamphorst, mw. M.T.	SP	Eindhoven
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Kielenstijn, drs. H.J.	VVD	Eindhoven
Lamers, mw. drs. A.J.H.W.	CDA	Prinsenbeek
Lavrijssen, mw. A.A.P.M.	CDA	Hapert
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Martens, J.A.M.	GroenLinks	Biezenmortel
Moonen-Gerrits, mw. J.M.C.W.	CDA	Uden
Mulders, A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Oord, ir. H.C.A.M. van den	CDA	Oirschot
Paulides-Ruitenbergh, mw. drs. ing. P.A.	CDA	Raamsdonkveer
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Punt, C. <i>(tijdelijk)</i>	Brabantse Partij	Klundert
Schoonhoven, E.F.H. van	GroenLinks	Ravenstein
Schouten, N.	SP	Oss
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg

Smolders, A.P.H.	CDA	Bergeijk
Staak, W.R. van der	SP	Sint Oedenrode
Stalknecht, J.W.	PvdA	Bergen op Zoom
Thuis, drs. W.T.	CDA	Eindhoven
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Verhoeven, J.A.	VVD	Bergeijk
Verrijt, P.A.	PvdA	's-Hertogenbosch
Verschuuren, mw. mr. I.R.G.W.	CDA	Gemert
Verstappen, mw. dr. B.E.J.M.	PvdD	Hilvarenbeek
Voeten, drs. M.M.A.J.	VVD	Made
Vreugdenhil, ing. H.J.	CU-SGP	Nieuwendijk
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wijnands, mw. drs. A.M.	PvdA	Helmond
Wolters, H.	CDA	Uden
Zeegers, S.J.	SP	Uden
Zeeland, R.J.C. van	SP	's-Hertogenbosch
Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.	VVD	Woudrichem

Mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens, griffier

BIJZONDERE VERGADERING VAN
PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT
OP VRIJDAG 25 SEPTEMBER 2009

Agenda

- I Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II Afscheid van Commissaris van de Koningin, mevrouw Maij-Weggen
- III Sluiting van de vergadering

BIJZONDERE VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 25 SEPTEMBER 2009

Plv. voorzitter: drs. W.T. Thuis

Griffier: mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens

Volgens de presentielijst zijn 49 leden aanwezig, te weten:

mw. Kerkhof-Mos, Mulders, drs. Voeten, mw. drs. Prins-Afman, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, mw. Hosseini-Ghreani, Arkes, drs. Coonen, Martens, mw. drs. Lamers, Göring, drs. Thuis, Wagemakers, mw. dr. Verstappen, Van Zeeland, Schouten, mw. Lavrijssen, Dörr, mw. ing. Aarts-van de Loo, Ten Harmsen van der Beek, mw. Kamphorst, mw. Van Boxtel, ing. Vreugdenhil, Van Vught, Boel, mw.drs. Slegers, Van der Staak, Van Schoonhoven, ing. Van Lopik, Verrijt, Van der Doelen, mw. mr. Tsoutsanis-van der Koogh, Punt, mw. Arts, Van der Burgt, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Andreas-de Jong, drs. Hoogeveen, Smolders, Heijmans, mw. mr. Geeraedts, mw. drs. ing. Paulides-Ruitenbergh, mw. Moonen-Gerrijs, mw. Van Breda, mw. Gounou, ir. Van den Oord, Erciyas, drs. Kielenstijn en Zeegers.

Afwezig zijn 5 leden: Stalknecht, Verhoeven, mw. mr. Verschuuren, mw. Wijnands en Wolters.

De voorzitter opent om 11.00 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan.

De *voorzitter*: Ik heet u allen van harte welkom bij deze speciale vergadering van Provinciale Staten waarin wij afscheid nemen van onze Commissaris van de Koningin, mevrouw Hanja Maij-Weggen als voorzitter van Provinciale Staten. Ik heet de commissaris, haar echtgenoot de heer Maij en hun kinderen Marit en Rutger en Hester en Herman bijzonder welkom. Tevens een bijzonder woord van welkom aan Herr Doctor Pöttering, oud-voorzitter van het Europees Parlement en nu lid van het Europees Parlement, onze oud-commissaris de heer Frank Houben, de oud-Statenleden, de voormalige leden van Gedeputeerde Staten, de huidige leden van GS en PS en alle andere genodigden bij deze bijzondere Vandaag nemen wij afscheid van de 16^{de}

bijeenkomst.

Deze bijzondere vergadering van Provinciale Staten is een onderdeel van het afscheid van mevrouw Maij-Weggen als commissaris van onze provincie. Vanochtend hebben de ambtenaren onder leiding van secretaris Rutten afscheid genomen met een enorm trommelgeroffel. Er zijn ongekende talenten ontdekt. Thans vindt het afscheid van Provinciale Staten plaats, vanmiddag van de Brabantse samenleving en aansluitend van Gedeputeerde Staten.

Mevrouw de commissaris, in de afgelopen periode heeft u alle 68 gemeenten bezocht en toonde hiermee wederom uw grote belangstelling voor het lokaal bestuur. Vorige week nog heeft u twee burgemeesters mogen installeren; een mooie afronding van uw grote inzet en betrokkenheid bij dit ambt en bij de personen die dit vervullen.

Commissaris van de Koningin, gerekend vanaf

1814 én bovenal de eerste vrouwelijke CdK van Noord-Brabant. Uw naam zal ook aan Noord-Brabant verbonden blijven in de portrettengalerij van oud-commissarissen: Hultman, Holvoet, Jhr. van Vredenburg, Burggraaf van der Fosse, Baron van den Bogaerde van Terburgge, Borret, Jhr. Bosch van Drakenstein, Baron van Voorst tot Voorst, Jhr. van Rijckevorsel, Jhr. Smits van Oyen, De Quay, Kortman, Van der Harten, Van Agt en Houben. Ik ben overigens benieuwd mevrouw Maij hoe al deze achtenswaardige heren straks reageren als u als eerste vrouw in hun midden komt te hangen.

De breedte van de commissarisfunctie blijkt al min of meer uit de verscheidenheid aan momenten dat u afscheid neemt: het voorzitterschap van Provinciale Staten, het voorzitterschap van Gedeputeerde Staten, de rijkstaken op het gebied van veiligheid, rampenbestrijding en de verantwoordelijkheid voor benoemingen van burgemeesters. Deze laatste taak heeft u met grote zorgvuldigheid en met grote betrokkenheid bij het persoonlijk wel en wee van de burgemeesters vervuld. U heeft daarbij met verve het aantal vrouwelijke burgemeesters vergroot.

Op 1 oktober 2003 begon u aan uw nieuwe functie. In uw politiek-bestuurlijke loopbaan was u 20 jaar lid van het Europees Parlement en was u van 1989 tot 1994 minister van Verkeer en Waterstaat in het kabinet-Lubbers III.

Met uw afscheid wordt uw politiek-bestuurlijke loopbaan nu zeer waarschijnlijk afgesloten. U hoort enige terughoudendheid in mijn formulering. Uw energie en uw betrokkenheid bij de samenleving en bij het openbaar bestuur zijn groot. U heeft zelf laten zien dat een oud-minister op 74-jarige leeftijd nog een zeer positieve rol heeft kunnen vervullen als waarnemend burgemeester. Wij volgen met belangstelling uw verdere levensloop.

U bent aan uw nieuwe functie begonnen in een tijd dat de economie in ons land bijna stilstond en de werkloosheid hard opliep; op een moment dat de provincie gelukkig ook financieel voorbereid was om de uitdagingen aan te pakken die in het toenmalige bestuursakkoord "Samen werken aan

Herr Doctor Pöttering uit om het woord te voeren.

uitvoering" geformuleerd waren. Werk in uitvoering dus, wat goed aansloot bij uw ervaring als minister van Verkeer en Waterstaat. Thema's als reconstructie, kenniseconomie, duurzaamheid, economische versterking en infrastructuur zijn nog steeds actueel. U vertrekt op een moment dat onze economie haar adem inhoudt; niet vanwege uw vertrek maar vanwege mondiale ontwikkelingen die ook ons land niet ongemoeid laten. Hiermee wordt weer eens duidelijk dat Nederland en ook Brabant in permanente wisselwerking staan met Europa en de landen daarbuiten. Uw nationale en internationale ervaring en netwerken heeft u ingezet om onze provincie meer op de nationale en internationale kaart te zetten; een basis voor uw opvolger de heer Van de Donk om op voort te bouwen.

U begon op een moment dat het dualistisch bestuur zijn opwachting maakte: een meer onderscheiden verantwoordelijkheid voor Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. Uw 20 jaar dualistische ervaring in het Europees Parlement heeft u ingezet om dit veranderingsproces mede inhoud en vorm te geven, met het Essent-debat dit voorjaar ongetwijfeld als hoogtepunt.

U begon in Gedeputeerde Staten. Ik citeer een uitspraak van de toenmalige plaatsvervangend voorzitter van Provinciale Staten de heer Melis bij uw installatie: "Wat dat betreft ben ik ervan overtuigd dat u, mevrouw de commissaris, terecht bent gekomen in een gespreid bedje van enthousiaste mannen die in staat zijn problemen aan te pakken." In de afgelopen jaren is ook Gedeputeerde Staten gemoderniseerd en verlaat u nu een gespreid bedje van drie mannen en drie vrouwen.

Ons past een woord van grote dank voor uw inzet voor Brabant. Persoonlijk wil ik u ook nog danken voor de goede samenwerking die ik als vice-voorzitter met u had in de Statenvergaderingen, de agendacommissie en het presidium.

Geachte mevrouw Maij-Weggen, geachte aanwezigen, de veelzijdigheid van onze vertrekkende commissaris komt tot uitdrukking in de sprekers die nu volgen. Als eerste spreker nodig ik graag

Hij zal zijn toespraak in het Engels houden.

(Applaus)

Dr. *Pöttering*: Geachte dames en heren. Het is mij een groot genoegen om vandaag te spreken over een van mijn meest gewaardeerde collega's en een diep overtuigd Europeaan, mijn goede vriendin Hanja Maij-Weggen.

(applaus)

Dr. *Pöttering*: To your and my advantage I will now continue in English if you allow me so.

Geachte dames en heren. I am very honoured to speak to you today about one of my most appreciated colleagues and a deeply convinced European, my dear friend Hanja Maij-Weggen.

Already 30 years ago Hanja Maij-Weggen with wise foresight was aware that what Europeans needed most and still need today, is a unified and strong Europe. And so, we became colleagues from the first hour in the newly elected European Parliament in 1979. You have not changed since then Hanja, but I have become older. I still remember and I am sure you do as well the memorial speech by madame Louise Weiss during the first plenary session and which we welcomed with great emotion and applause. Madame Louise Weiss another great woman. There are great ladies in this country, beginning with your Queen. I appreciate her very much. As president of the European Parliament I had one of the most inspiring discussions with Her Majesty Queen Beatrix.

Very shortly afterwards after meeting Hanja I met her family: Peter, Hester and Marit Maij. I am very happy that I had the pleasure to meet the family so many times.

Hanja Maij-Weggen was always a very courageous and straightforward member of the European Parlement. From 1986 till 1989 she was vice-president of the EPP-group which I later chaired. Hanja made a visit to the Kremlin together with the presidency of our group with Egon Klepsch who sends you his best regards. There were only old men! Hanja asked: where are the females? And the next morning there was a lady present for discussions.

After 10 years in the European Parliament Hanja

Maij-Weggen was appointed to the important strategic position of minister of Transport, Public Works and Telecommunications of the Netherlands in 1989 and could easily have continued a successful national career thereafter. However, she decided to steer her career in the service of European reconciliation and integration and re-entered the European Parliament in 1994. When I prepared my speech in English I looked into the English version of the curriculum vitae and there it says: "From 1994 to 2003 Hanja Maij-Weggen was chairman of the CDA-delegation in the European Parliament." I was elected president of our group in 1999. Hanja was the leader of the Dutch delegation and as such one of my superiors from 1999 to 2003 when she left. Hanja, I thank you very much. Your "bossship" was very acceptable and I thank you for all the good advice.

The appreciation of Hanja Maij-Weggen's work that many of my colleagues share with me is, however, not simply based on her seniority in the European Parliament. We are grateful for the continuously strong commitment that Hanja Maij-Weggen has dedicated to the cause of European reunification, even beyond her mandate as a member of the European Parliament.

Your advocacy for our common cause, dear Hanja, has contributed to the transformation of Europe from a continent of conflicts into a Union of peace, understanding and prosperity. I quote the Declaration of Berlin from March 2007: "We, the citizens of the European Union have united for the better." In German this means: "Wir sind zu unserem Glück vereint." Let us never forget what it means that now with the strong support of the Netherlands 27 countries and almost 500 million people are united in the European Union. Wir sind zu unserem Glück vereint!

During her whole political career Hanja Maij-Weggen always showed a global view on the challenges ahead. This has been illustrated not only by her commitment as a member of the Dutch Governmental Delegation to the United Nations in New York but also through her work as a member of the European Parliament in Strasbourg and Brussels for almost 20 years.

During this mandate she greatly contributed to the future shaping of the European Union, among other activities in the framework of her membership in the Committee on Constitutional Affairs. Her work was valued by the appointment as a member of president Giscard d'Estaing's Convention for a Constitution for Europe, thereby representing the European Parliament in 2002 and 2003. In a debate during a plenary meeting in Strasbourg in 2003 you, dear Hanja, qualified your work in the convention as "the single most important piece of work that I have done in my career in the European Parliament that has spanned 20 years."

Before becoming a member of the Convention for the European Constitution Hanja Maij-Weggen was a member of the Convention for the Charter of Civil Rights for the citizens of the European Union.

Your success story, however, does not end with this input in the elaboration of what is today the Treaty of Lisbon. As a member of the Committee on Foreign Affairs, Human Rights and Common Security and Defence Policy you devoted yourself in particular to the defence of human rights all over the world! You have been a member of the Parliamentary Assembly, the European Union and ACP and you even were president of the Political Committee.

We should never forget, ladies and gentlemen, that the European Union is first of all a community of values and it is therefore of utmost importance that we promote our core values human dignity, human rights, democracy, freedom, abiding law and solidarity also in our relations with third countries. The protection of these principles is our historical responsibility and they should also be the basis for our cooperation with countries outside the European Union. The strong commitment to our shared European values is a core priority of our political family: the European Peoples Party, but I welcome of course all the other political parties as well. You have your political families and together we make our contribution to the unification of our continent. The Dutch Christian Democratic Appeal (CDA) and the German Christian Democratic Union (CDU) are unified in

the group of the European Peoples Party which took over the leading role in the European Parliament after 1999 when it became the biggest group. Our group has always been a strong defender of a new and functional Europe. It is also the only group in the European Parliament that assembled members of all 27 member states until this years European elections and the separation of the British Conservatives. There might be a difference between Hanja Maij-Weggen and myself; I always was a little bit more open to center right groups than Hanja. I don't know whether you are happy that British Labour left. In my point of view they made a historical mistake. The present attitude of the British Conservatives towards Europe is totally unacceptable.

We all know that the best comes at the end. In her last function as the Queen's Commissioner and Governor of the province of Noord-Brabant, Hanja Maij-Weggen followed her vocation as an ambassador of Europe in the Netherlands and of the Netherlands in the world. She kept her strong ties with Brussels and Strasbourg and knotted fruitful relations with countries like China and Japan. In doing so, Hanja Maij-Weggen continued a way that had been paved over centuries: Noord-Brabant has always been an open region and an important marketplace for trade in Europe thanks to its strategic position in the heart of Northern Europe. As governor of your region, Hanja Maij-Weggen has reinforced the close corporation with the neighbouring regions North Rhine Westphalia in Germany and Flanders in Belgium. If I remember correctly, Hanja, you have a sister living in Germany in North Rhine Westphalia.

Hanja Maij-Weggen has given your region an even sharper international profile by means of professionalism, open-mindedness and political talent. However, her special attention towards the international relations of Noord-Brabant did not prevent her from substantially fostering innovation inside the region. And as a pioneer of European parliamentarism she always underlined the importance of the regional parliament and respectfully considered the positions taken in the regional decision making process.

Geachte dames en heren. It is most important that

you should never forget that Europe does not start in Brussels and Strasbourg; Europe begins where we live! Those people who are living here in 's-Hertogenbosch: Europe starts here! You were born in Emmen, the other side of Lower Saksen. Very often we met there in the election campaigns. Europe starts where we live, where we have our friends, families et cetera. Then there is the regional level – you have your provincial level, we have our Bundesländer – the national level and the European level. Those four levels belong together! Last but not least I would like to look with you into our near future which will hopefully bring the completion of the project that you, dear Hanja, have initiated among others as a "Constitution for Europe" and that has become today the Treaty of Lisbon. With the painful memory of the Dutch "nee" to the Treaty establishing a constitution for Europe in June 2005 on our mind, we cross fingers that the referendum in Ireland next Friday will be positive and that also the Polish and Czech presidents will sign the ratification document as did our president Horst Köhler. The Treaty of Lisbon will make the European Union more democratic, more functional and more transparent. The European Parliament will get new competences in the areas Justice, Home Affairs and Agriculture and in the approval of the budget of the Community. After the ratification, almost 100% of European legislation will be co-decided with the Council of Ministers. Those changes will increase the democratic legitimacy of the decisions taken on EU-level. Furthermore, the Treaty of Lisbon will deliver the instruments that the European Union needs in order to play an adequate political role on the international floor, like the position of the High Representative for the European Union for foreign and security policy who will also be the Vice-President of the European Commission. All those innovations will support the Union in its commitment as a mediator in crisis regions like the Middle East and will thereby improve the chances for a successful international security policy with a responsible European participation.

I thank the Dutch government under the leadership of Jan Peter Balkenende that it found a

solution for the constitution with the adoption of the Treaty of Lisbon. I never forget that shortly after Jan Peter Balkenende was elected as chairman of the CDA-group in October 2001, you Hanja invited me to the Eerste Kamer where I spoke about Europe and I had my first contact with Jan Peter Balkenende. I want to thank all parties who supported the Treaty of Lisbon.

Lieve Hanja, ook namens jouw vele vrienden en collega's in het Europese Parlement wil ik onze grote waardering en dank overbrengen voor jouw voorbeeldige inzet voor het Koninkrijk der Nederlanden en voor Europa. Lieve Hanja, ik wens jou en jouw familie het allerbeste.

(Applaus)

De *voorzitter*: Thank you very much for your warm words for our commissioner and for your important remarks about Europe.

Ik geef nu graag het woord aan de tweede vice-voorzitter van Provinciale Staten, de Nestor, de heer Nico Heijmans.

De heer *Heijmans* (SP): Geachte mevrouw Maij, mijnheer Maij, kinderen, leden van Provinciale Staten, dames en heren.

Daar sta je dan als plaatsvervanger van de plaatsvervangend voorzitter van deze Staten en ook een beetje als Nestor. Leuk dat je de scheidend voorzitter mag toespreken, maar hoe doe je dat? Ga je niet hetzelfde zeggen als de vorige en de volgende sprekers? Hoe voorkom je dat het saai wordt? De Staten hebben immers een beetje de naam saai te zijn.

Omdat mevrouw Maij al in verschillende gremia afscheid heeft genomen, heb ik eens gekeken wat haar eerder overkomen is. Toen stuitte ik al vrij snel op een afscheid in Brussel, mevrouw Maij, waar u werd toegezongen door Kees Jochems, een Statenlid, in plaats van toegesproken. Ik heb vanmorgen al getrommeld en stevige aria moet er nog bij kunnen. Dus!

Maakt u zich geen zorgen, ik ga niet zingen, want dat kan ik absoluut niet en zou binnen de kortste keren voor een lege zaal staan. Bovendien zou ik veel moeite hebben met de keuze van mijn lied,

mevrouw Maij. Zou ik kiezen voor Sinatra's: I did it "mai-j" way of misschien toch de Brabanconne? Eerlijk gezegd zou ik kiezen voor I did it "mai-j" way, omdat ik mevrouw Maij hier zes jaar geleden binnen heb zien komen als een sterke persoonlijkheid met eigen ideeën, laat ik maar zeggen met haar eigenheid. Ik vertel u allemaal niks nieuws als ik zeg dat de laatste jaren in Brabant regelmatig geluiden te horen waren dat mevrouw Maij toch geen echte Brabantse is, dat zij niet echt dat Bourgondische heeft. Mevrouw Maij, ik zou het echt een ramp gevonden hebben als ik u in de krant had zien staan hossend met een Brabantse poffer op en een glas boerenjongens in de hand. Dat zou u niet passen. Ik heb meer respect voor iemand die zichzelf blijft dan voor een Commissaris van de Koningen die bijvoorbeeld als er jongeren naar het Provinciehuis komen voor een jongerendebat snel een spijkerbroek en een leren jasje aantrekt om populair te zijn. U heeft laten zien, mevrouw Maij, dat u geen publieke aankleedpop wenst te zijn. U bent wat mij betreft duidelijk een vrouw die niet met zich laat sullen. Dat verdient respect en dat compliment wil ik u absoluut meegeven. Als u op een Rooise boerderij zoete broodjes aan het bakken bent en dan weigert om een hoge muts op te zetten, vind ik dat niet flauw. Nogmaals, u laat dan zien wie u bent: een persoonlijkheid!

De heer Thuis zei het ook al, u bent de eerste vrouwelijke CdK van Noord-Brabant en dat werd ook tijd. In het bijzonder wil ik mijn waardering uitspreken voor uw niet aflatende inzet en uw constante oproep voor méér vrouwen in de politiek, in het openbaar bestuur en in hogere functies. Ik kan uit ervaring spreken. Ik ben 15 jaar geleden in deze Staten begonnen in een driemansfracties, letterlijk drieMANS. Ik zit nu in een fractie met evenveel mannen als vrouwen en ik ben het helemaal met u eens, mevrouw Maij, een gemengde samenstelling is niet alleen veel leuker maar inhoudelijk ook veel beter. Mevrouw Maij verdient alle lof voor die inzet.

Naast mijn voorzitter in deze Staten, mevrouw, bent u ook mijn voorzitter in het presidium geweest. Ik vind dat wij in Brabant een presidium hebben waar wij trots op kunnen zijn. Het is een

presidium dat openbaar vergadert, een presidium dat transparant is, een presidium waar geen achterkamertjespolitiek en zelfs geen politiek bedreven wordt. En dat mevrouw Maij is zeker mede uw verdienste als voorzitter van ons presidium.

Nu ik toch bezig ben, doe ik nog maar een paar bekentenissen. Dat gedoe met speciale interruptie-microfoons zag ik helemaal niet zitten. Ik ga u vandaag toegeven dat ik ongelijk en u gelijk had. Het werkt prima. Het is een uitstekende bijdrage van u geweest om daarmee het debat te verlevendigen en op een hoger niveau te brengen.

Dat geldt evenzo voor het fenomeen "gasten van de Staten". Daarover was ik ook nogal sceptisch. Ik wil niet suggereren dat hierdoor de relatie tussen bestuurders en burgers in Brabant helemaal omgeslagen is, maar het heeft absoluut positieve effecten gehad. Opnieuw een prima initiatief dat wij aan u te danken hebben.

Mevrouw Maij, ik heb destijds geen deel uitgemaakt van de selectiecommissie die u heeft voorgedragen. Ik heb even contact opgenomen met de voorzitter van die commissie, de heer Jan Melis, en hem gevraagd wat hij er achteraf van vindt. Hij zei het heel kernachtig. Ik mag hem citeren: "Deze commissaris heeft aan alle verwachtingen van de selectiecommissie voldaan." "Wat die verwachtingen ook waren", voegde hij eraan toe. Dat is een hele prestatie, want dat betekent dat u letterlijk niemand teleurgesteld heeft. Ik sluit mij graag aan bij die woorden van de heer Melis.

Mevrouw Maij, u bent als voorzitter van onze Staten altijd bijzonder attent geweest voor uw Statenleden. Vaak was dat leuk: bij een geboorte, bij verjaardagen en bij jubilea. U was ook attent in situaties van tegenspoed. Ik denk dat u nu onmiddellijk terugdenkt aan Jacques Ermen. Wij hebben het allemaal bijzonder gewaardeerd dat u er ook op dat moment als onze voorzitter was. Juist vanwege dat feit vind ik het een enorm voorrecht en is het mij een groot genoegen om namens deze Staten u een boek aan te bieden waarin van praktisch alle Statenleden een herinnering voor u staat. Wij hebben dit te danken aan een fantastische inzet van onze griffie.

Statenleden zijn immers heel eigenwijs en houden zich nooit aan voorschriften. Er was totaal geen budget beschikbaar en toch is de griffie erin geslaagd om een fantastisch en een compleet herinneringsboek te maken voor onze Commissaris van de Koningin. Ik vraag u allen om een stevig applaus voor onze commissaris terwijl ik haar dit boek overhandig.

(Applaus)

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, dank u wel. Mag ik de plaatsvervanger van de plaatsvervanger oftewel Mieke Geeraedts uitnodigen om namens Provinciale Staten ook het woord te voeren?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mevrouw Maij-Weggen, op deze afscheidsdag: beste Hanja, mijnheer Maij, wellicht ook beste Peter, leden van Provinciale Staten, dames en heren.

Het is toch wel heel leuk om de zoveelste plaatsvervanger van de voorzitter van de Staten te zijn. Dat biedt mij namelijk de mogelijkheid om jou vandaag bij je afscheid te mogen toespreken. Dat is ook goed, want het zou een heel verkeerd beeld van de Staten van Brabant geven als alle sprekers vandaag mannen zouden zijn. Dat zou ook onrecht doen aan jouw persoon als voorvechtster van de vrouwenemancipatie. Jouw tomeloze inzet om vrouwen te activeren tot deelname aan politieke functies, is alom bekend. Alleen al het feit dat onder jouw bewind het aantal vrouwelijke burgemeesters in Brabant aanzienlijk is toegenomen, spreekt boekdelen. Ik heb het even onderzocht: 18%! Over de verdeling van de politieke kleuren zal ik het niet hebben, want het CDA-gehalte is wel erg hoog! Maar goed, het zijn vrouwen.

Hanja, er is door de vorige sprekers al heel veel gezegd wat jij als Commissaris van de Koningin functioneel voor Brabant hebt betekend en de heer Pöttering heeft ons verteld over jouw betekenis voor Europa. Daaraan heb ik niets toe te voegen. En om even aan te sluiten bij de woorden van de heer Heijmans: wij moeten voorkomen dat het hier saai wordt.

Daarom heb ik besloten om de beeldvorming over

jouw persoon eens onder de loep te nemen. Ik bekijk het eens even heel anders. Het zal je niet onbekend zijn dat je in de media veelal bent neergezet als zakelijk, afstandelijk, een beetje kil. Welnu, dat je een zakelijke inslag hebt, daarmee is niets mis als je Commissaris van de Koningin bent. Dan kom ik bij de afstandelijkheid. Zoals je het zelf in het programma van Omroep Brabant dat afgelopen dinsdag over jou werd uitgezonden hebt gezegd, is het beeld over jouw afstandelijkheid slechts 10% van de werkelijkheid. Want, zo zei je, het gaat erom dingen te bereiken en niet om de show van jezelf te maken. En dan kil. Het is de cabaretier Seth Gaaikema geweest die jou ooit heeft betiteld als ijskonijn. Dat woord maakt inmiddels deel uit van de Nederlandse spreektaal. Je hebt daarop bij jouw aantreden in 2003 zelf een heel treffende reactie gegeven in een profielschets van de journaliste Céline Rutten in het Brabants Dagblad. Je zei toen: "Maar ach, een ijskonijn is lief en wit en zacht en zal het zelf heus niet koud hebben." Einde citaat.

(Applaus)

En Hanja, dat klopt want ik heb nooit gemerkt dat je het koud hebt of dat je van binnen koud bent. Jouw hartgrondige wens bijvoorbeeld om voor Brabant een volkslied te hebben, is daarvan een duidelijk bewijs. Een volkslied is immers iets waarin de verbondenheid van mensen tot uitdrukking komt. Een dergelijke wens komt voort uit warmte en niet uit koude. Jouw idee werd destijds ondersteund door 72% van de Brabantse bevolking, maar helaas ging het feest niet door want de meerderheid van de Staten legde de wens van de bevolking naast zich neer, zoals dat, en dat is jou ook bekend, wel vaker gebeurt. Ik denk bijvoorbeeld even aan het Essent-gebeuren, maar verder laat ik het maar zitten. Toch even een kritische noot. Hoe je in dat Essent-debat je onafhankelijkheid als voorzitter van de Staten hebt kunnen handhaven, is bij deze en gene voorwerp van discussie geweest. Misschien had dat te maken met je probleem om koppen en namen van Statenleden bij elkaar te houden en wellicht is dat weer het gevolg van de grote geografische afstand

in de Statenzaal.

Één ding staat vast: met jouw komst is het debat in de Staten beslist verlevendigd. Je vond het in het begin een ontzettend tamme bedoening. Dat liet je heel duidelijk blijken en je daagde ons uit tot meer hitte in het debat. Nico Heijmans heeft het al gezegd, jij kwam met het idee van de interruptiemicrofoons. Ik vond het meteen geweldig en snap helemaal niet waarom hij dat niet vond, maar goed, hij is wat trager in de leer, dat blijkt. Het was meteen een succes. Ik vond jouw strakke lijn in dezen ook goed, want als een Statenlid vanaf zijn plek interrompeerde, moest hij onmiddellijk achter die microfoon gaan staan en zijn verhaal herhalen. En nu hebben wij zelfs een interruptietafel! Bij de ingebruikname van die tafel voerden wij meteen een marathondebat van 12 uur! Dat is natuurlijk het andere uiterste en is hopelijk niet de nieuwe trend, maar een en ander heeft er wel toe bijgedragen dat de Statenleden uitgenodigd worden om meer te discussiëren.

Je vond het ook belangrijk dat internetkijkers en de publieke tribune het debat goed konden volgen. De Statenvergaderingen zijn tegenwoordig live op internet te volgen. Kennelijk doen wij het niet onaardig want de kijkcijfers zijn helemaal niet zo slecht. Toen wij eens spraken over het "geheime laatste van Alex" onderbrak je het debat meteen om aan het publiek uitleg te geven. Over betrokkenheid gesproken!

Even terugkerend naar mijn analyse van de beeldvorming over jouw persoon, wil ik graag nog een paar voorbeelden geven waaruit blijkt dat de kwalificatie "ijskonijn" evident onjuist is en definitief naar het archief moet worden verwezen. Met een groep fractievoorzitters, burgemeesters, wethouders en raadsleden heb je werkbezoeken gebracht aan Turkije en Marokko. De foto's en verhalen laten een zeer betrokken vrouw zien, warm en hartelijk in de omgang met de bevolking en die op haar eigen wijze het ijs weet te breken. In de gemeenten die op jouw uitnodiging zijn meegegaan, wordt daarover nog steeds met grote waardering gesproken. Ook tijdens het bezoek van de Staten aan Brussel bleek eens te meer hoe je in staat bent deuren te openen. Wij zijn daar met grote hartelijkheid ontvangen. Het bleek ook uit

het verhaal van de heer Pöttering, maar het is leuk als het bevestigd wordt want ik kende zijn verhaal niet. Ik zie je ook nog trots zijn en glimmen vanwege de topprestaties van onze Brabantse deelnemers aan de Olympische Spelen die op jouw uitnodiging naar het Provinciehuis zijn gekomen en door jou werden toegesproken bij hun benoeming tot ereburgers van Brabant.

Je warme menselijkheid heb ik bovendien zelf ook recent mogen waarnemen bij ons gezamenlijk bezoek aan collega-Statenlid Jacques Ermen, één dag voordat hij overleed. De manier waarop jij hem bejegende, hem toesprak, hem de provinciale bokaal overhandigde en diezelfde avond verslag deed in de Staten vond ik getuigen van grote klasse. Dat je ook uit je dak kunt gaan, bleek drie jaar geleden tijdens de viering van Brabant 900 die eindigde met een groot feest op de vijver van het Provinciehuis alwaar Frans Bauer zelfs jou tot een polonaise wist te bewegen!

Hanja, het is niet vanwege het afscheid dat ik dit allemaal tegen je zeg, maar gewoon omdat ik je een prima mens vind.

Ik mag je namens de Staten een cadeau aanbieden waarmee een hartenwens van jou wordt vervuld. Maar helaas dat cadeau is zo groot, dat past niet in deze Statenzaal, dus je moet nog even geduld hebben. Wij zullen dat tijdens de lunch onthullen.

Hanja, wat ik niet onthul maar je wel wens, is een geweldige tijd als pensionado. Ik heb al begrepen dat dit niet betekent dat je een echte pensionado bent, maar dat er allerlei activiteiten zullen aankomen. Wellicht wordt het toch iets rustiger voor je.

Wat ik nu ook niet onthul want dat mag je zo meteen zelf doen, is het schilderij dat de heer Peer van den Molengraaf in opdracht van de provincie heeft gemaakt om jou als enige vrouw te laten schitteren tussen alle mannen in de portretgalerij. Het is voor ons als fractievoorzitters – en misschien ook voor het college maar dat kan ik niet beoordelen – die regelmatig in de GS-zaal zitten een genoegen dat wij nu ook tegen een vrouw kunnen aankijken en niet alleen tegen mannen die ons voortdurend heel streng bekijken want volgens mij valt dat bij jou wel mee. Ik wil je vragen hier te komen.

De *voorzitter*: Mag ik ook Nico Heijmans en de schilder de heer Van den Molengraft uitnodigen? Wij gaan nu over tot de onthulling van het schilderij.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Hanja, ben je er klaar voor? Ga je gang.

De commissaris onthult het schilderij.

(Applaus)

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is toch gezelliger dan al die mannen!

De *voorzitter*: Mag ik nu de heer Rüpp, gedeputeerde van onze provincie uitnodigen?

De heer *Rüpp* (GS, CDA): Voorzitter! Als u het niet erg vindt, ga ik aan deze kant van de tafel staan, niet omdat ik hier bijna altijd staat maar dat geeft een beetje afwisseling in de beeldvorming want u begrijpt, dames en heren, het is bijna niet mogelijk om nog iets toe te voegen aan het verhaal dat inmiddels in viervoud verteld is. Het is compleet ingevuld und besonders Sie Herr Pöttering haben einen sehr vollständigen Bericht erstattet. Da noch etwas hinzu zu fügen, geht überhaupt nicht.

Geachte leden van de Provinciale Staten van Noord-Brabant, collegae gedeputeerden, gasten, vrienden en familie van mevrouw Maij-Weggen, mevrouw de commissaris zelve uiteraard en haar man, kinderen en kleinkinderen.

Mevrouw Maij, zoals wij elkaar in het openbaar aanspreken maar nu even: beste Hanja.

De afgelopen zes jaar hebben wij heel nauw samengewerkt om Brabant mooier, schoner, vitaler en bereikbaarder te maken dat zij al was. Bij uw aantreden zes jaar geleden heb ik u toegesproken en gezegd dat wij u de maat zullen nemen, zullen vergelijken met anderen, kritiek zullen hebben op uw stijl enz. enz. Ik verwees daarbij naar Multatuli die op het eind van zijn beroemde *Max Havelaar* schreef dat het allemaal wel kan zijn, maar dat het hem ging om de boodschap, om de inhoud en niet om de manier

waarop die was verpakt. Dat was achteraf beoordeeld treffend gezegd en geheel op u van toepassing, op een kleine nuance na. Daarop kom ik straks.

Als ik de invulling door u als voorzitter van het college van Provinciale Staten en van Gedeputeerde Staten en als commissaris in een paar steekwoorden zou moeten karakteriseren, kom ik tot: groot verantwoordelijkheidsgevoel gepaard aan een even groot plichtsbesef, een enorm arbeidsethos, minutieus in de voorbereidingen en dus overal controle over willen hebben. U moet weten, dames en heren, zij is het enige lid van het college dat een dienstauto heeft met een naaigarnituur aan boord, op haar eigen verzoek, zodat zij als het nodig is onderweg nog een knoop wat steviger kan aanzetten of iets anders kan corrigeren en dat doet zij ook, daarvoor draait zij haar hand niet om. Zij is vasthoudend, bij het koppige af. Zij is ook ongeduldig; wij moeten opschieten want er is werk aan de winkel. Tegelijkertijd zou je in grote lijnen kunnen zeggen dat er drie nadrukkelijke aandachtsvelden zijn waarin al dat soort zaken direct en indirect terugkomen. Een aantal daarvan is al door vorige sprekers genoemd.

Ten eerste de bescherming van de zwakkeren of de onmachtigen, ten tweede de internationale oriëntatie en tenslotte de werking van en de passie voor democratie. Ik werk die drie zaken verder uit in mijn verhaal.

In uw hele loopbaan is het aan de orde stellen van de vaak nog achtergestelde positie van de vrouw een constante geweest. Uit de interviews van de laatste weken maar ook uit uw persoonlijke ontboezemingen tijdens of na de vergadering van GS is maar al te duidelijk geworden dat u ook zelf heeft moeten vechten voor uw carrière. Immers vanuit uw gezinssituatie in Klazinaveen lag het in het geheel niet voor de hand dat meisjes gingen studeren. Dat werd bij uw thuis ook niet gestimuleerd, integendeel. Nou dan hadden uw ouders toch buiten de buitengewoon koppige en vasthoudende Hanja gerekend. Dat roodharige schaatsertje uit het noordelijke Drenthe weet met tegenwind om te gaan. Als het moet, draait zij de wind persoonlijk. Uit die eigen ervaring is, zo lijkt

het, een missie gekomen. Het lidmaatschap van de Nederlandse Vrouwenraad in de jaren zeventig is daarvan een mooi voorbeeld. Uw onbedwingbare behoefte om in uitsluitend mannengezelschappen steeds te vragen waar de vrouwelijke bestuurders of ondernemers zijn, dan wel of zij niet welkom zijn, is daar een treffend voorbeeld van. Het pleidooi om bewust vrouwen voor hogere posities te scouten en te benoemen, klonk welhaast wekelijks in onze vergaderingen. Het is gezegd, u gaf zelf het voorbeeld. Het aantal vrouwelijke burgemeesters in Brabant is onder uw benoemingenbeleid de afgelopen jaren fors gegroeid, al vindt u dat zelf nog steeds te weinig. Het is ook niet snel goed genoeg bij mevrouw Maij-Weggen!

Die aandacht voor achterstandsposities beperkt zich niet alleen tot vrouwen. Ook allochtonen mochten zich in uw warme belangstelling koesteren. De twee reizen met Statenleden – mevrouw Geeraedts is er al op ingegaan – en burgemeesters van gemeenten met grote allochtone gemeenschappen naar respectievelijk Marokko en Turkije getuigen daarvan. Ook daar, voor sommigen in het hol van de leeuw, stelde u de voortgang van de emancipatie van de vrouw aan de orde, onverstoort en stoïcijns. "Ja, dat moet dan maar", is een treffende zin die u dan gebruikt.

Tegelijkertijd ging er geen werkbezoek aan de Brabantse gemeenten voorbij of u vroeg hoe het jeugdbeleid handen en voeten had gekregen, wat men precies deed aan het tegengaan van schooluitval en het adequaat begeleiden van jongeren die buiten de boot dreigen te vallen. Verspilling van talenten door onachtzaamheid of inertie was u een gruwel. En hoe u zich opwerpt voor het verwaarloosde, mishandelde en soms met uitroeien bedreigde dier behoeft hier geen nadere toelichting. Als draagster van de Richard Martin Award, een onderscheiding van de Engelse dierenbescherming, als dierenbeschermster van het jaar in Nederland in 1995 en van Europa in 1997, als vice-voorzitter internationaal en voorzitter nationaal van de World Society for the Protection of Animals sinds 2001 is dat afdoende geïllustreerd. Het aloude adagium "wees uw

broeders hoeder" is bij u niet aan dovemansoren gezegd!

De tweede lijn: de internationale oriëntatie. Het is verleidelijk die ook uit uw jeugd in Klazinaveen te verklaren. Immers, om komend vanuit Drenthe in de roerige jaren zestig via Amstelveen in het wereldse revolutionaire Amsterdam van de kraakbeweging Provo en Kabouters te gaan studeren, moet wel haast een cultuurschok geweest zijn. Op de schaal van Richter ontbreekt daarvoor het getal lijkt mij. Hoewel op de aardbevingsvaste schaal van Maij-Weggen sloeg deze wijzer wellicht nauwelijks uit. U verbaast zich niet snel ergens over.

Of komt dat door de bijna twintigjarige Europese ervaring? Vanuit die functie heeft u immers over de hele wereld gereisd. Dat maakt dat u zo openstaat voor andere culturen en opvattingen en daarover met kennis en respect kunt spreken. Wij hebben daarvan de afgelopen zes jaar geprofiteerd in Brabant, in het college en in deze Staten. De banden met China, Japan, Turkije, Marokko en ook met Brussel zijn stevig aangehaald en met succes. Reizen met u was overigens nooit een pleziertje. Het was keihard werken, het moest ergens over gaan en resultaat opleveren. Brabant bestaat economisch vooral bij de gratie van het internationale handelsverkeer, of het nu gaat om logistiek, landbouw, kennis, innovatie of industrie. Ook tijdens de huidige recessie blijkt dat als de wereldhandel instort Brabant tot de eerste slachtoffers hoort, maar ook als eerste weer opklautert als de handel aantrekt. Uw bemoeienis als Europarlementariër in de jaren negentig voor de wederopbouw van Zuidoost-Brabant, in het bijzonder rondom Eindhoven en met name DAF, moge hier genoemd worden, maar ook de inzet voor de internationale school en voor de Supply Chain Campus in Breda.

En dan het derde aandachtsveld: het bevorderen van de democratie en het verstevigen van de rol van het provinciale parlement, zoals u Provinciale Staten steevast noemde; een parlement dat in uw ogen kaderstellend en controlerend moest zijn. De voorgaande sprekers zijn daarop uitvoerig ingegaan, dus kan ik daarover kort zijn. Hier verloochent zich uw afkomst als parlementariër

niet. U heeft immers gedurende uw carrière langer aan hun kant gezeten dan aan de onze als uitvoerende bestuurders. U weet hoe belangrijk het is om als parlementariër goed gefaciliteerd te zijn om je werk voor de burger optimaal te kunnen doen. U heeft daarin met succes veel energie gestoken. Het is gezegd: publiek uitnodigen, interruptiemicrofoon, Statenleden uitnodigen bij allerlei werkbezoeken, presidium, agendacommissie, de reizen, et cetera. Het belangrijke doel dat u steeds voor ogen stond, was het verbeteren en verlevendigen van de kwaliteit van het debat en dat bekend en transparant te maken. Ik denk dat wij kunnen zeggen dat u daarin bent geslaagd.

Dames en heren, het moge duidelijk zijn, achter de door de buitenwereld vaak waargenomen schijnbaar kille, emotionele en vooral onberispelijke Brabantse Iron Lady schuilt een gepassioneerde politica die haar bestuursfuncties gebruikt om invulling te geven aan de door mij zojuist genoemde aandachtsvelden. Zij laat zich daarbij door niemand de maat nemen, laat staan tegenhouden. Zij is onverzettelijk als zij iets in haar hoofd heeft gezet en gaat door roeien en ruiten om haar doel te bereiken. Voor haar is politiek en omgaan met de macht die daarmee gepaard gaat een hartstocht, een levenskunst, een levensstijl die zij tot in de toppen van haar vingers beheerst. Als er weer eens gezocht werd over het weer niet doorgaan van beloningsvoorstellen voor bestuurders of over het afschaffen van tegemoetkomingen was zij klip en klaar: als je geld wilt verdienen, moet je niet in de politiek zijn. En dames en heren, zo is dat.

De algemeen directeur vroeg mij of wij afgelopen dinsdag iets moesten doen omdat het de laatste collegevergadering was met deze commissaris. Ik heb hem gezegd: ga daar maar niet vanuit, 1 oktober wordt de nieuwe commissaris geïnstalleerd en de huidige commissaris is volgende week gewoon aanwezig. Ik heb dat afgelopen dinsdag voorzichtig even gevraagd en te horen gekregen dat zij er natuurlijk is. Dat is haar plichtsbef en arbeidsethos. Het is pas klaar als het klaar is en dat is op 1 oktober.

In het begin van mijn speech refereerde ik aan de uitspraak van Multatuli dat het om de inhoud gaat

en niet om de verpakking of de stijl. Daar zit een nuance in, want deze commissaris beschikt over een feilloze intuïtie van wat publiekelijk goed valt of gevoelig ligt. Bij haar telt ook de verpakking wel degelijk. Zij is zich 24 uur per dag bewust van de spotlights en speelt daar ook mee. Haar adviezen in de afgelopen zes jaar ook aan ons binnen de vergadering van GS zijn op dat vlak ook zeer nuttig gebleken.

Geachte mevrouw de commissaris, beste Hanja. Het moge duidelijk zijn, wij konden u om een boodschap sturen als wij de belangen van Brabant goed behartigd wilden zien. Jan Peter Balkenende, Pieter van Geel, Maria van der Hoeven, Camiel Eurlings en al die anderen zullen vanaf vandaag opgelucht adem halen. U liet niet los! Of het nu één uur 's nachts was of zes uur 's morgens, als er gebeld moest worden, werd er gebeld. Op uw initiatief zijn de Brabantse prinsjesdagontbijten georganiseerd en met toenemend succes zoals vorige week weer bleek. Steeds meer Kamerleden schuiven aan. Men wil erbij zijn. Kortom, uw verdiensten voor de provincie Noord-Brabant in de afgelopen zes jaar maar ook in de jaren daarvoor – ik noemde DAF Eindhoven al maar had ook kunnen spreken over de A50 en wat al niet meer – zijn onweersproken. Brabant ging u écht aan het hart. De belangenbehartiging van Brabant en de Brabanders binnen en buiten de provinciegrenzen was bij u in meer dan goede handen. Ik heb daarvan een aantal voorbeelden genoemd in mijn speech.

Derhalve: het College van Gedeputeerde Staten, daartoe gemachtigd door Provinciale Staten van Noord-Brabant, wil deze waardering graag blijvend vastleggen. Daarom heeft het college op 2 juni jongstleden in zijn vergadering toen u afwezig was (wat een zeldzaamheid was) besloten u de Provinciepenning van de provincie Noord-Brabant toe te kennen, waarmee u in het illustere gezelschap van ereburgers van Brabant wordt opgenomen. Het is jou, het is u van harte gegund; je hebt het verdiend! Het is mij een eer om in mijn hoedanigheid als plaatsvervangend Commissaris van de Koningin je deze penning met de bijbehorende oorkonde te mogen overhandigen.

(Applaus)

De *voorzitter*: Het woord is aan de commissaris.

Mevrouw *Maij-Weggen* (Commissaris van de Koningin): Mijnheer de vice-voorzitter, herr Professor Dr. Pöttering, beste Hans-Gert, mijnheer Houben mijn voorganger, beste Frank ik ben blij dat u er bent, lieve familie (de files waren vanmorgen 60 km waardoor onze jongste wat vertraging opliep maar gelukkig toch kon aansluiten), beste leden en oud-leden van Gedeputeerde en Provinciale Staten, beste gasten. Allereerst dank dat u één van mijn meest langjarige vrienden uit het Europees Parlement naar hier hebt gehaald om woorden van afscheid te spreken. Het is wel bijzonder en het tekent ook de ruime blik van uw Staten dat zij de net afgetreden voorzitter van het Europees Parlement hebben gevraagd hier de rol van Europa en mijn langjarige positie daarin te schetsen. Ik weet dat de heer Pöttering heel goed Nederlands verstaat dus hij zal niet zoveel moeite hebben om mijn woorden te begrijpen. Wij hebben nog samen campagne gevoerd in het noorden van het land en in de regio Osnabrück waar zijn politieke bron en basis ligt. Ik heb dat zeer gewaardeerd en ik hoop dat het uw Staten steunt om die ruime blik vast te houden, ook in de toekomst. Herr dr. Pöttering, liebe Hans-Gert sehr vielen Dank.

Ook dank aan Paul Rüpp, aan Wim Thuis, Mieke Geeraedts en Nico Heijmans voor hun woorden; natuurlijk ieder vanuit de eigen invalshoek maar welgemeende en hartelijke woorden die het afscheid, ook al is die zelf gekozen, toch verzachten. En bovenal natuurlijk heel veel dank voor de prachtige onderscheiding die in mijn periode naar mijn beste weten maar één keer is uitgereikt, namelijk aan Jan Melis, uw oud vice-voorzitter. Ik mag nu tot het illustere gezelschap behoren van de ereburgers van Brabant. Het is overigens niet slechts één keer gebeurd wat ik heb hem zelf deze winter tijdens de Nieuwjaarsreceptie ook uitgedeeld aan Anky van Grunsven, Pieter van den Hoogenband en Leontien van Moorsel. Wij hadden als basis gesteld dat zij minstens drie gouden medailles moesten winnen om het

ereburgerschap binnen te kunnen halen. Ik bevind mij dus in heel goed gezelschap met Jan, deze fantastische topsporters en anderen die deze onderscheiding hebben gekregen, zoals o.a. Frank Houben.

Dames en heren. Het is geloof ik toch wel iets om dankbaar voor te zijn wanneer je meer dan 30 jaar actief bent en actief bent gebleven in de politiek en in het politieke bestuur. Vaak wordt mij gevraagd: Als u zou moeten kiezen tussen een ministerschap, een commissariatschap of een lidmaatschap van het Europees Parlement, wat zou u dan kiezen? En even zo vaak heb ik daarop gezegd: dan zou ik kiezen voor het lidmaatschap van het Europees Parlement want Europa, de Europese samenwerking, is altijd een van belangrijkste doelen in mijn politieke leven geweest. Bovendien, en dat mogen wij niet vergeten, een parlement is het hoogste orgaan van een land, een provincie en van de Europese Unie. Wat ook wel eens wordt vergeten, is dat niet de heer Barroso maar de voorzitter van het Europese Parlement de hoogste is in het Europese protocol. Die positie van Europa heeft natuurlijk ook te maken met de periode waarin ik ben geboren en opgegroeid. Vanaf mijn jeugd heb ik toen ik de verhalen over de Tweede Wereldoorlog uit de eerste hand hoorde van mijn ouders, op school en in de kerk, altijd gedacht en gezegd: dat mag nooit meer gebeuren. Ik heb eigenlijk meer dan 20 jaar mogen helpen om de landen van Europa samen te smeden. Ik beschouw dat als een heel groot geschenk. Ik weet dat Hans-Gert daar net zo in staat.

Als kind wilde ik arts worden om zieken te genezen en wonden te helen, maar in Europa moesten veel grotere wonden worden geheeld: Duitsland moest zijn weg vinden naast Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Spanje, Portugal en Griekenland moesten genezen van een rechtse dictatuur en de democratie hervinden en meer recent kwamen de oude Sovjetlanden naar de Europese Unie omdat zij een linkse dictatuur hebben moeten overwinnen; allemaal wonden die door Europa zijn geheeld.

Wij hebben vaak op- en aanmerkingen op Brussel, maar daarbij mogen wij nooit vergeten dat wij in de geschiedenis nog nooit zo'n lange periode van

vrede hebben gekend. Overigens ben ik uw Staten dankbaar dat u vanuit onze provincie die Europese en ook de internationale samenwerking zo'n warm hart bent gaan toedragen. Onze provincie draait mee in veel Europese programma's en projecten en uw Staten brengen met enige regelmaat een bezoek aan Brussel of aan partnergebieden in en buiten Europa. Met mij hebt u de ramen en deuren van Brabant flink opengezet.

Terug naar ons Brabant. In 2003 werd er een dringend beroep mij gedaan om alsnog te solliciteren voor het commissarisschap in de provincie van waaruit ik toen al jarenlang in Brussel en Den Haag werkte. Ik aarzelde omdat ik, gezegend met zoveel internationale genen, niet wist of ik me thuis zou voelen op ons Provinciehuis waarvan de 23ste verdieping al bijna de grenzen aangeeft van onze provincie. Ik ben u heel dankbaar voor de ruimte die u mij heeft gegeven om mijn rol in te vullen als aanvoerder en steunpilaar van het college van GS en als uw voorzitter. Ik ben in die verhouding vaak uw verdediger geweest. De Provinciale Staten zijn baas in eigen huis en de Statenleden moeten de ruimte hebben en krijgen om hun werk zo goed mogelijk te doen. Ik heb het heel vaak gezegd. En zo gemakkelijk hebt u het niet. Als parlement voor een middenbestuur is uw werk vaak te abstract, te ver van de burgers. In feite hebt u dat een beetje gemeen met het Europees Parlement dat ook verder van de burgers staat dan de Tweede Kamer of een gemeenteraad. En dan hebt u vanaf 2003 ook nog ongevraagd een dualistisch systeem moeten invoeren. Ik had het voordeel dat ik in Brussel en Straatsburg nooit anders had gewerkt, maar u moest de nieuwe spelregels nog wel in uw vingers krijgen, soms tegen uw zin en gewoonte. Ik heb geprobeerd u daarbij zo goed mogelijk te begeleiden. In dat proces is ook onze griffier mevrouw Wöltgens alsmede haar voorganger een belangrijk en creatief steunpunt geweest voor u allen. Ik geloof dat het Jan Melis was die de term samenwerkingsdualisme uitvond en daarmee werd meteen de verlichte Brabantse variant geïntroduceerd die tot aan de dag van vandaag heel goed werkt. Dualisme prima, maar het moet niet te gek worden!

In de afgelopen zes jaar hebt u samen met GS heel veel werk verzet voor Brabant. De reconstructie van het Brabantse platteland is flink in gang gezet. De agrarische sector trekt zich meer en meer terug in een beperkt aantal gebieden en het platteland zoekt met succes nieuwe economische dragers. Het is een ontwikkeling voor Brabant die haar weerga niet kent. Dankzij dit proces is er ook veel meer ruimte gekomen voor natuurontwikkeling en wordt Brabant steeds mooier. Ik zag dat de afgelopen maanden en weken toen ik nog een laatste ronde langs alle gemeenten maakte: in de Peel, in de Beerse, in het Groene Woud en in de Noordwaard. Het zijn allemaal projecten waarbij uw Staten een belangrijke rol hebben gespeeld. Het gaat vaak om gebieden die onttrokken zijn aan de agrarische sector.

Brabant is niet alleen mooier geworden, Brabant heeft zich ook versterkt! De samenwerking tussen de vijf grote steden en de provincie heeft vaste vorm gekregen. BrabantStad als 2e stedenband na de Randstad is een vast begrip geworden. Vorige week waren wij – GS en de burgemeesters – in den Haag voor ons vierde Brabantse Prinsjesdagontbijt. Ik kan u zeggen dat wij niet alleen onze wensen en bedenkingen hebben kunnen uiten, maar dat er ook een geduldig oor was bij de meer dan 20 Kamerleden die waren komen opdagen. Het was een prima bijeenkomst en ik hoop dan ook dat dit initiatief wordt voortgezet. Wij merkten daar opnieuw dat Brabant een gerespecteerde en gewaardeerde provincie is geworden en dat mag ook wel als je hebt opgewerkt tot de tweede economie van het land. Met uw goedkeuring voeren we met de Brabantse steden een samenwerkingsprogramma uit ter waarde van €1.4 mld. Dat geld wordt naar mijn oordeel zeker in deze moeilijke tijden heel goed gebruikt.

Verder wijs ik op de ontwikkeling van de Brainport Brabant in en rondom Eindhoven. Ook die ontwikkeling is door u gesteund en heeft ons niet alleen gebracht tot een eerste plaats in ons eigen land maar ook bij de kopgroep in Europa. Het is overigens mooi om te zien dat de befaamde High Tech Campus in Eindhoven met meer dan 8000

researchers steeds meer broertjes en zusjes krijgt in Brabant: via de Groene Campus in Helmond, via de Pharma Campus in Oss, naar de Logistieke Campus in Breda en de Maintenance Valley in Woensdrecht. Zo ontwikkelt onze provincie zich naar Europees model tot een echte kenniseconomie. Op dat vlak hebben wij de criteria van Lissabon – iets anders dan het Verdrag van Lissabon – al gehaald.

Ook uit de recente economische cijfers van de Kamers van Koophandel blijkt dat de crisis ons wel raakt maar ons niet verslaat. De veerkracht in onze provincie is verrassend groot. Ik denk dat dit te maken heeft met onze brede en toekomstgerichte oriëntatie.

Een thema waaraan u en ik de laatste jaren heel veel aandacht hebben besteed, is het jeugdbeleid. Vier jaar geleden heb ik een persoonlijk beroep gedaan op alle Brabantse gemeenten om een jeugdwethouder aan te stellen en een integraal jeugdbeleid op te zetten. Bij mijn afscheidsronde langs de Brabantse gemeenten in de afgelopen acht maanden heb ik vast mogen stellen dat die handschoen overal goed is opgepakt. Wij zijn verantwoordelijk voor de jeugdhulpverlening voor jongeren die zijn vastgelopen, daaraan hebben wij onze handen vol. Het is de taak van de gemeenten om te zorgen voor een goed preventief jeugdbeleid dat jongeren genoeg kansen en mogelijkheden geeft. Alleen door een goede samenwerking tussen de provincie en de gemeenten, onderwijs en ouders, kunnen onze jongeren prettige en verantwoordelijke burgers worden in het Brabant van de toekomst. Tot zover de thema's die ik nog eens met u wilde wisselen.

Ik zei u al dat wij nog moeilijke tijden tegemoet gaan, vooral als overheden, omdat er grote bedragen moeten worden bezuinigd en ook onze provincie zal die last mee moeten dragen. Maar een krap budget, dames en heren, hoeft echter geen drama te zijn. Het kan ook leiden tot bezinning en tot meer gerichte keuzes. Gezinnen waar niet alles kan, functioneren vaak beter dan gezinnen waar wel alles kan. En kinderen uit gezinnen met een krappe beurs schoppen het nog wel eens verder dan kinderen uit gezinnen waar de bomen tot in de hemel groeien. Zo is het ook met

overheden en hun burgers.

Ik wens u veel wijsheid toe om samen de goede keuzes te maken voor Brabant, om samen sterk te staan voor onze prachtige provincie, in Nederland en Europa.

Ik dank u voor alle vriendschap, voor alle collegialiteit, voor alle hartelijkheid en voor alle goede woorden. Het ga u heel goed. Dank u wel.

(Applaus)

De voorzitter: Dames en heren, wij zijn aan het einde van deze bijzondere bijeenkomst gekomen. Ik nodig u graag uit voor een aperitief op het Statenveld. Ik verzoek u nog even in de zaal te blijven zodat de commissaris en haar familie zich kunnen begeven naar het Statenveld. Wij zullen daar een toast uitbrengen op de commissaris en op haar toekomst. Na de toast gaan wij naar de Bois le Duczaal voor de lunch.

De voorzitter sluit te 12.15 uur de vergadering.

Besluit 72/09

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 23 november 2009., nr.1607919,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun bijzondere vergadering op 25 september 2009 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 11 december 2009

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens, griffier.